

Evaluatie Structuur Plus groepen SBO¹

Inleiding

De Structuur Plus groepen (n=3) van een SBO zijn gestart als pilot en worden ieder jaar geëvalueerd. Dit jaar is gekozen om deze evaluatie te houden met behulp van de dialoogtafel-methodiek, ontwikkeld door de Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Friesland². Met ouders uit alle drie groepen van de Structuur Plus (onderbouw, middenbouw en bovenbouw) is een interview gehouden. De uitkomsten zijn vervolgens tijdens een dialoogtafel met betrokken professionals besproken.

Werkwijze

Betrokkenen van elke Structuur Plus groep van SBO in Friesland hebben één casus per groep geselecteerd (n=3). De ouder(s) heeft/hebben toestemming gegeven om mee te werken en zijn vervolgens geïnterviewd door een onderzoeker van de AWTJF aan de hand van topiclijst. Deze topiclijst is samen met betrokkenen van het SBO ontwikkeld en had betrekking op specifieke thema's, gerelateerd aan de Structuur Plus groepen, zoals de aanmelding, ervaren uitkomsten en tevredenheid, contact met school en samenwerking tussen zorg en onderwijs.

Het verslag van het interview – door de ouder(s) goedgekeurd – is tijdens een gezamenlijk gesprek, een zogenaamde dialoogtafel, aan leerkracht, zorgassistent en andere betrokken collega's voorgelegd. Hiervoor is van te voren met betrokkenen een voorgestructureerde agenda opgesteld. Onder leiding van een onafhankelijk voorzitter hebben zij gezamenlijk gereflecteerd op de weergegeven ervaringen van ouders en in hoeverre de benoemde ervaringen herkenbaar zijn: wat er goed gaat en wat er nog beter kan. Vervolgens hebben zij gekeken in hoeverre de genoemde punten volgens hen incidenteel of structureel zijn en of deze ook bij andere leerlingen/groepen binnen de Structuur Plus spelen en welke positieve en belemmerende factoren zij zelf zien (aan de hand van het model uit figuur 1). Tenslotte hebben zij samen nagedacht over aanbevelingen. De deelnemers aan de dialoogtafel hebben vervolgens het verslag van dit gesprek gelezen en konden hun reactie geven. Na vaststelling van het verslag hebben de onderzoekers van de AWTJF de belangrijkste inzichten per dialoogtafel visueel weergegeven in een zgn. casus profiel. Deze afzonderlijke profielen zijn vervolgens samengevoegd in dit overkoepelend overzicht van de belangrijkste bevindingen uit de evaluatie.

Terugkoppeling uitkomsten

De hier weergegeven bevindingen zijn afkomstig uit bovengenoemde interviews met ouders en dialoogtafels. Het doel van deze gesprekken was om vanuit de verschillende perspectieven terug te kijken op de ondersteuning die de Structuur Plus groep aan de leerlingen biedt. Die verschillende perspectieven leveren zicht op positieve en belemmerende factoren die in de beleving van de betrokkenen een rol hebben gespeeld in de uiteindelijke resultaten van de ondersteuning door de Structuur Plus groepen. *Het gaat dus om een reconstructie van beleving en niet persé om een reconstructie van feiten.*

Deze bevindingen zijn in eerste instantie met de adjunct-directeur en vervolgens in de projectgroep betrokken bij de Structuur Plus groepen en een aantal beleidsmedewerkers van Friese gemeenten besproken.

Op 7 juni as. worden deze bevindingen in de Stuurgroep van de Structuur Plus groepen besproken.

Figuur 1: Conceptueel model beïnvloedende factoren

Toelichting conceptueel model

Een uitkomst van een ondersteuningstraject is altijd het resultaat van meerdere factoren, die samen tot een bepaalde uitkomst leiden, dus niet het resultaat van één succesfactor of één belemmerende factor op zichzelf. Deze beïnvloedende factoren kunnen te maken hebben met het gezin, met de betrokken professionals en de organisatie waarin wordt gewerkt of met de ingezette interventies.

Een succesfactor heeft in gunstige zin bijgedragen aan een positieve uitkomst van het hulpverleningsproces. Het gaat dan bijvoorbeeld om hoge motivatie (gezin), goede samenwerking (hulpverleners) of bewezen effectieve hulp (interventie), e.d. Een belemmerende factor heeft de potentie de uitkomst van het hulpverleningsproces negatief te beïnvloeden en/of draagt bij aan een suboptimale uitkomst. Het gaat dan bijvoorbeeld om negatieve verwachtingen over de ondersteuning (gezin), hoge werkdruk hulpverleners (organisatie), gebrek aan maatwerk (interventie).

¹ Mocht u deze presentatie van bevindingen willen verspreiden, dan verzoeken we u de volgende bronvermelding aan te houden: Evaluatie Structuur Plus groepen m.b.v. de dialoogtafelmethodiek. Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Friesland. Leeuwarden.

² Voor meer informatie of contact zie www.awtjf.nl

CASUS 1

Kind: Kind basisschoolleeftijd met ASS, van drie reguliere scholen gestuurd i.v.m. gedragsproblemen. Na 7 maanden thuis en een melding bij Veilig Thuis aangemeld voor de Structuur Plus groep van SBO.

Samenstelling gezin: alleenstaande ouder met één kind

Opleidingsniveau ouder: HBO

Inkomen ouder: werkend

Voorgeschiedenis: melding Veilig Thuis → onderwijsconsulent → Structuur Plus groep

Tevredenheid over zorg: hoog

Doelrealisatie:

- + Kind is gelukkig op school/ heeft het naar zijn zin
- + Kind gaat weer duurzaam naar school
- + Kind voelt zich veilig op school
- + Kind ontwikkelt zich boven verwachting
- + Gedragsproblemen kind zijn opgelost
- + Moeder kan weer eigen (sociaal) leven opbouwen
- Kind voelt zich gepest door andere kinderen op de groep

CASUS 2

Kind: Kind basisschoolleeftijd met ASS en vertraagde taalontwikkeling van 14 maanden. Vanaf 3e jaar hulp van Medisch Orthopedagogische Dagbehandeling en vanaf 5^e jaar doorgestroomd naar de Structuur Plus groep van SBO.

Samenstelling gezin: gezin met twee kinderen

Opleidingsniveau ouders: MBO/HBO

Inkomen ouders: werkend

Voorgeschiedenis: huisarts → behandelgroep → Structuur Plus groep

Tevredenheid over Structuur Plus groep: hoog

Doelrealisatie:

- + Kind is gegroeid in taalvaardigheid
- + Kind is zelfstandiger geworden
- + Kind kan beter samen spelen
- + Door betere (taal)vaardigheid (kind) en meer kennis over ASS en vaardigheden in het omgaan daarmee (ouders) zijn problemen thuis sneller opgelost
- N.v.t.

CASUS 3

Kind: Kind basisschoolleeftijd met kenmerken van ASS en ADHD valt bij de overgang naar groep 3 uit bij het regulier basisonderwijs. Hij gaat vervolgens naar Structuur Plus groep.

Samenstelling gezin: samengesteld gezin met drie kinderen

Opleidingsniveau ouder: HBO

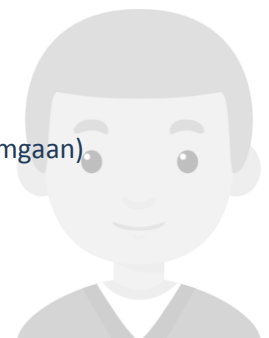
Inkomen ouder: werkend

Voorgeschiedenis: achterstand regulier onderwijs → diagnose → Structuur Plus groep

Tevredenheid over zorg: hoog

Doelrealisatie:

- + Kind is weer stuk vrolijker, heeft het leuk op school
- + Achterstand van een jaar bij kind is deels ingehaald, leertraject loopt weer
- + Kind kan steeds beter lezen
- + Kind groeit in sociaal emotionele ontwikkeling (grenzen stellen, met anderen omgaan).
- Kind luistert niet altijd naar anderen dan vader en moeder

Overkoepelende conclusies

Wat gaat goed:

De Structuur Plus groepen zijn een **unieke voorziening** in Friesland, waar kinderen met ASS de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Ouders zijn **zeer tevreden** en zien hun kind groeien. Leerlingen gaan (weer) met **plezier naar school**, eventuele achterstanden worden weggewerkt en kinderen leren **nieuwe vaardigheden**. Professionals zijn **betrokken en creatief** en gericht op de mogelijkheden en interesses van het kind. De **samenwerking met ouders** verloopt goed. Professionals nemen **ouders serieus, luisteren naar ouders** en hebben korte lijnen met de meeste ouders. De combinatie van onderwijs en zorg in één structuur heeft duidelijke meerwaarde. Er is sprake van **onderlinge kennisoverdracht, uitwisseling en afstemming**. Daarnaast is er **goede aansluiting tussen school en thuisbegeleiding**. De Structuur Plus groepen voorzien echt in een behoefte.

Wat kan beter:

Het continue aansluiten bij individuele kinderen met verschillende behoeften en niveaus binnen één groep vraagt veel organisatie en maatwerk van leerkrachten en zorgt voor **hoge werkdruk**. De kwaliteit van onderwijs door leerkrachten lijdt onder het gebrek aan voldoende **beschikbaarheid van gekwalificeerde zorgassistentie** op de groep. **Gebrek aan voldoende (individuele) ondersteuning** van leerlingen leidt tot allerlei problemen, zoals meer escalaties, minder didactische ondersteuning, geen pauze kunnen nemen, e.d. Mogelijkheden voor **interview, collegiaal overleg en goede onderlinge samenwerking** zijn essentieel om het werk goed te kunnen (blijven) doen.

De **rolverdeling en taakafbakening** tussen de verschillende betrokken professionals is nog niet helemaal uitgekristalliseerd. **Verbinding** tussen alle schakels in de ondersteuning aan leerlingen is noodzakelijk, maar nog niet vanzelfsprekend. Er zijn veel verschillende partijen betrokken zowel bij de inhoud als bij de financiering van de Structuur Plus groepen.

De **samenwerking met gebiedsteams** verloopt nog niet altijd soepel. Elke gemeente hanteert een eigen werkwijze m.b.t. indicatiestelling en SBO heeft met veel verschillende gemeenten te maken. Tenslotte is er een grijs gebied tussen ondersteuning die valt onder **Passend Onderwijs** en ondersteuning die valt onder de **Jeugdwet**. Hierdoor is het soms lastig om **financiering** te vinden voor bepaalde zaken, vooral als betrokkenen het onderling niet eens zijn over wiens verantwoordelijkheid dit is.

Leeswijzer

De factoren in de groene en rode blokken zijn geordend: de factoren die het meest worden genoemd (door de ouders of de professionals) staan bovenaan.

De nummers verwijzen naar de specifieke dialoogtafel. Als een nummer voorzien is van een ^c betekent dat dat deze factor specifiek is genoemd in relatie tot de casus die is besproken.

Bij de vetgedrukte factoren zijn de mogelijke achterliggende oorzaken in kaart gebracht. Als een factor zowel in een groen als in een rood blok voorkomt, kan dat duiden op een verschil in de genoemde factor in de specifieke casus en in het algemeen in andere casussen. Ook kan het betrekking hebben op verschillende fasen in hetzelfde traject.

POSITIEVE FACTOREN (↑ MOGELIJKE OORZAKEN)**Ouders werken prettig samen met school** ^(1,2c,3c):

- ↑ zijn aanspreekbaar, staan open voor gesprek en hulp, willen leren ^(2c)
- ↑ hebben geen (hoge) verwachtingen ^(2c)
- ↑ gebruiken dezelfde pictogrammen en werken aan dezelfde doelen als school ^(2c)
- ↑ ouder neemt alle betrokkenen mee in communicatie, zodat iedereen op de hoogte is ^(1c)

Ouders zijn proactief in het onderling ervaringen uitwisselen over het hebben van een kind met ASS ^(1,2):

- ↑ ouders organiseren zelf ouder-café voor onderlinge uitwisseling (school faciliteert ruimte en koffie/thee) ⁽¹⁾
- Ouder wil graag dat zoon op school slaagt ^(1c)

Ouders zijn gemotiveerd ^(1c,2c):

- ↑ Ouder zoekt proactief contact met school ^(1c)
- ↑ Ouders zoeken proactief meer kennis over ASS om zoon beter te begrijpen ^(2c)

Kind voelt zich thuis op de groep ^(2c):

- ↑ herkent werkwijze vanuit behandelgroep, daarom meteen vertrouwd ^(2c)
- ↑ wordt in zijn kracht gezet doordat er aangesloten wordt bij zijn interesses ^(2c)

Kind is leergierig ^(2c)

Toestemming voor uitwisseling informatie en afstemming binnen school en tussen school en GGZ-instelling ^(2c)

Aanbevelingen

- Besteedt continue aandacht aan de communicatie en samenwerking met ouders aan de hand van het individuele handelingsplan.
- Wees je bewust van de mogelijke beperkingen van ouders en houd daar rekening mee in de communicatie. Communiceer zo helder mogelijk naar ouders en gebruik zo nodig visualisatie om doelen helder te maken voor ouders.
- Neem de jeugdhulpverlener, de gezinsbegeleider van GGZ-instelling en andere betrokkenen mee in communicatie naar ouders toe, zodat voor ouders duidelijk is, dat het gaat om een gezamenlijk gedragen besluit/plan.
- Maak duidelijke afspraken over de communicatie naar beide gezaghebbende ouders, als er sprake is van scheiding.
- Zorg voor één aanspreekpunt voor ouders, zodat ouders niet gaan 'shoppen'.
- Stimuleer ouders om elkaar te ontmoeten en met elkaar uit te wisselen.

BELEMMERENDE FACTOREN (↓ MOGELIJKE OORZAKEN)**Beperkingen kinderen met ASS** ^(2,3):

- zijn niet flexibel en daardoor kan school dat ook niet zijn (bijvoorbeeld inzet flexkrachten) ⁽²⁾
- zijn heel gevoelig voor invloeden van andere kinderen ⁽²⁾
- kunnen zelf niet aangeven wat er aan de hand is als iets niet lukt, ze niet lekker in hun vel zitten of niet tot ontwikkeling komen binnen de groep ⁽²⁾
- vertonen soms externaliserend gedrag dat storend is voor de andere kinderen ⁽³⁾
- kinderen met verschillende behoeftes (de een wil zingen, de ander wil stilte) zitten samen in één klas ⁽²⁾

Eerdere traumatische ervaringen van kinderen en ouders op vorige scholen ^(1c,2)

Moeilijkheden rondom het maken van afspraken tussen school en ouder ^(1c,3):

- ↑ ouders proberen professionals soms tegen elkaar uit te spelen ⁽³⁾
- ↑ er ontstaat ruimte doordat voor ouders onduidelijk is wie betrokken zijn bij de plannen ⁽³⁾
- ↑ ouders zijn het niet altijd eens met professionals ⁽³⁾
- ↑ ouder 'shopt' bij verschillende professionals om te bereiken wat zij denkt dat nodig is ^(1c)
- ↑ ouder bepaalt graag zelf de regels ^(1c):
 - ↑ ouder kon zich moeilijk openstellen voor nieuwe school ^(1c)
 - ↑ ouder heeft negatieve ervaringen met eerdere hulpverlening ^(1c)
 - ↑ ouder had weinig vertrouwen in school ^(1c)

Moeilijkheden rondom samenwerking met beide ouders ^(1c):

- ↑ scheidingsproblematiek ^(1c):
 - ↑ gebrek aan onderlinge communicatie tussen ouders ^(1c)
 - ↑ gebrek aan toestemming om informatie uit te wisselen met andere ouder ^(1c)

Eigen beperkingen en problematiek van ouders ⁽¹⁾:

- ↑ ouder heeft behoefte aan duidelijkheid ^(1c)
- ↑ eigen interpretatie van afspraken en regels door ouder ^(1c)

Kind komt niet tot leren ^(1c):

- ↑ kind ervaart weerstand in de groep ^(1c)
- ↑ kind kruipt in slachtofferrol, kind vindt dat hij gepest wordt ^(1c)

Co-morbiditeit kind ⁽²⁾

Ouders vinden soms moeilijk om te accepteren als kind niet past binnen Structuur Plus groep ⁽²⁾:

- ↑ ouders zien Structuur Plus groep als laatste kans op goed onderwijs voor kind ⁽²⁾

POSITIEVE FACTOREN (↑ MOGELIJKE OORZAKEN)

Alliantie / goede samenwerking met ouders ^(1,2,3):

- ↑ luisteren goed naar ouders en nemen ouders serieus ^(1,2c,3c)
- ↑ gezamenlijke besluitvorming: formuleren doelen samen met ouders ^(1,2,3c):
 - ↑ nemen ouders mee in de ontwikkeling van hun kind ^(2,3c)
 - ↑ onderbouwen hun standpunten en plannen ⁽¹⁾
 - ↑ zorgen dat ouders het gezamenlijk opgestelde plan ontvangen ⁽¹⁾
- ↑ onderhouden korte lijnen met (meeste) ouders ^(1,2c,3c):
 - ↑ wisselen veel informatie uit met ouders via mail of schoolportaal ^(1,3)
- ↑ stemmen af hoe met kind om te gaan in bepaalde situaties ^(1c,2)
- ↑ maken duidelijke afspraken met ouders bij aanmelding over hoe het werkt op school ^(1c)
- ↑ kijken samen met ouders naar mogelijkheden, zodat kind zo mogelijk op school kan blijven ⁽²⁾

Alliantie professionals en kinderen ^(1,2,3):

- ↑ nadruk op kwaliteiten: bekrachtigen kinderen in dingen die ze goed kunnen ^(1,2c,3c)
- ↑ luisteren naar kinderen en sluiten aan bij interesses ^(1,2c)
- ↑ hebben vertrouwensband met kind ^(2c)
- ↑ bieden ruimte als kind dat nodig heeft ^(2c)
- ↑ orthopedagoog leert kinderen goed kennen en kinderen raken vertrouwd met de orthopedagoog ⁽¹⁾:
 - ↑ orthopedagoog bezoekt regelmatig de groep ⁽¹⁾
- ↑ kind staat centraal in opgestelde doelen ⁽¹⁾

Goede interne samenwerking tussen professionals ^(1,2,3):

- ↑ goede communicatie en onderlinge afstemming tussen professionals ^(1c,2,3):
 - ↑ korte lijnen ⁽²⁾ / professionals weten wat ze aan elkaar hebben ⁽³⁾
 - ↑ bereidheid om samen te werken en vormen (h)echt team ⁽²⁾
- ↑ onderling overleg, o.a. bij complexe vraagstukken, om tot gezamenlijk besluit te komen ⁽¹⁾:
 - ↑ school en hulp sluiten aan bij behoeften individuele kind en ondersteunen elkaar daarin ⁽²⁾
 - ↑ orthopedagoog is beschikbaar voor advies over gedragsmatige en sociaal emotionele aspecten ⁽¹⁾
 - ↑ orthopedagoog heeft interactie met leerkracht, individuele kinderen en groep als geheel ⁽¹⁾
 - ↑ intern begeleider en jeugdhulpverlener beschikbaar voor ad hoc advies en ondersteuning ⁽³⁾
 - ↑ regelmatig ASS-overleg op school met alle betrokken professionals ⁽³⁾
- ↑ orthopedagoog en intern begeleider zitten bij leerlingbespreking en orthopedagoog i.v.t. bij oudergesprek ⁽¹⁾
- ↑ stemmen af in de communicatie naar ouders toe ^(1c)
- ↑ leerkracht en zorgassistent hanteren dezelfde aanpak ⁽³⁾

Goede samenwerking met externe partijen ^(1,3):

- ↑ goede onderlinge afstemming tussen school en thuisbegeleiding ^(1,2,3c):
 - ↑ regelmatig overleg intern begeleider en gezinsbegeleider GGZ-instelling ^(1,3c)
 - ↑ aanwezigheid gezinsbegeleider bij oudergesprekken (i.v.t.) ⁽²⁾
- ↑ aanwezigheid gebiedsteammedewerker bij toelatingsgesprek ^(1c)
- ↑ WMO-consulent gemeente is hulpvaardig en begripvol en heeft kennis van zaken ^(1c)
- ↑ contact tussen gebiedsteam en orthopedagoog over hoogbegaafdheidsonderzoek ^(1c)
- ↑ warme overdracht van vorige groep/school (en doorgaande lijn) ^(2c)

Maatwerk bieden ^(2,3):

- ↑ zien behoeften kind en pakken dat op (individuele begeleiding/ondersteuning) ^(2,3)
- ↑ stellen haalbare, zichtbare doelen en reflecteren daar op ⁽²⁾
- ↑ mogelijkheden voor individuele participatie in schoolbrede activiteiten ⁽²⁾
- ↑ geduld van de leerkracht ⁽³⁾
- ↑ continue monitoring van leerlingen ⁽³⁾

Als professional in je kracht staan ^(2,3):

- ↑ betrokken, gemotiveerd en creatief ⁽²⁾
- ↑ verhaal kunnen doen bij collega's ^(2,3)
- ↑ kwetsbaar durven opstellen, hulp vragen en daardoor groeien ⁽³⁾

BELEMMERENDE FACTOREN (↑ MOGELIJKE OORZAKEN)

Onduidelijkheid over taakverdeling intern begeleider, jeugdhulpverlener, orthopedagoog en gezinsbegeleider GGZ-instelling ^(1,2,3):

- ↑ professionals moeten nog verder naar elkaar toe groeien ⁽³⁾
- ↑ rollen zijn veranderd in de afgelopen periode vanwege doorontwikkeling van Structuur Plus groep ⁽²⁾
- ↑ rol van jeugdhulpverlener is minder expliciet geworden ⁽²⁾:
 - ↑ jeugdhulpverlener wordt niet (langer) ingezet in contact met ouders ⁽³⁾
 - ↑ coachende rol jeugdhulpverlener op gebied ASS komt onvoldoende uit de verf ⁽³⁾
 - ↑ betere selectie van leerlingen in de Structuur Plus groep ⁽²⁾:
 - ↑ profiel leerling Structuur Plus groep is duidelijker en daardoor is minder complexe zorg nodig ⁽²⁾
- ↑ gezinsbegeleider GGZ-instelling heeft veel taken opgepakt bij de start van de Structuur Plus groepen ⁽¹⁾
- ↑ bezoeken orthopedagoog in klas soms als onwelkome interrupties ervaren, zowel voor leerkracht als kinderen ⁽¹⁾

Onderlinge (interne) samenwerking ^(1,2,3):

- ↑ hebben soms verschillende meningen over wat van belang is voor het kind ⁽¹⁾
- ↑ beperkte informatie-uitwisseling buiten 'kernteam' om (leerkracht, zorgassistent en intern begeleider) ^(2,3):
 - ↑ leerkrachten zijn zich soms onvoldoende bewust van informeren/betrekken hulpverlening ⁽³⁾
 - ↑ leerkrachten zijn niet gewend om hulpverleners mee te nemen in communicatie naar ouders ⁽³⁾
 - ↑ tijdgebrek ⁽³⁾

Samenwerking met gebiedsteams verloopt niet altijd soepel ^(1,2,3):

- ↑ school heeft te maken met veel verschillende gemeenten en bijbehorende gebiedsteammedewerkers ^(1,2):
 - ↑ elke gemeente hanteert een eigen werkwijze m.b.t. indicatiestelling ^(1,2)
 - ↑ wisseling van gemeente (verhuizing leerling) en/of gebiedsteammedewerkers ^(2c)
- ↑ gebiedsteammedewerkers stellen zich som afwachtend op ^(2c)
- ↑ gebiedsteammedewerkers komen niet altijd als zij worden uitgenodigd door school ^(2,3)
- ↑ gebiedsteammedewerkers niet altijd goed bereikbaar ^(1c,3)
- ↑ gebiedsteammedewerkers zijn soms niet bekend met route voor aanmelding speciaal onderwijs en GGZ-instelling ⁽²⁾:
 - ↑ gebiedsteammedewerkers hebben soms weinig kennis van zaken ^(1c)
- ↑ gebiedsteammedewerkers hebben niet altijd invloed op mogelijkheden voor facilitering door gemeente ⁽²⁾

Samenwerking leerkracht en gezinsbegeleider GGZ-instelling verloopt niet altijd soepel ⁽¹⁾:

- ↑ volgens leerkracht zijn adviezen gezinsbegeleider GGZ-instelling niet altijd geschikt voor toepassing in de groep ⁽¹⁾:
 - ↑ gezinsbegeleider GGZ-instelling is gericht op individuele kinderen en heeft een ander perspectief ⁽¹⁾
 - ↑ leerkracht vooral gefocust op didactische aspecten ⁽¹⁾

Continuïteit van professionals ^(1,3):

- ↑ gezinsbegeleider GGZ-instelling is komende periode uit de running ⁽¹⁾
- ↑ lage functie indeling/inschaling zorgassistent i.c.m. onzekerheid over verlenging contract ⁽³⁾
- Slagen er niet altijd in om ouder het gevoel te geven dat deze serieus genomen wordt ^(1c)

Aanbevelingen

- Maak afspraken over goede onderlinge afstemming en duidelijke taakverdeling tussen alle bij de leerlingen betrokken medewerkers en hulpverleners, zowel intern als extern.
- Zorg voor duidelijkheid over de regiehoudende rol van de intern begeleider.
- Organiseer individuele trajecten van leerlingen voor zover mogelijk op school, zodat ze de geleerde vaardigheden ook op school kunnen toepassen.
- Zorg dat adviezen voor begeleiding van leerlingen ook uitvoerbaar zijn in de groep.
- Laat leerlingen voor zover mogelijk aansluiten bij schoolbrede activiteiten en/of in de reguliere SBO groepen.
- Verzamel van te voren zoveel mogelijk informatie over potentiële leerlingen om een realistische inschatting te kunnen maken van de slagingskans voor een leerling binnen de Structuur Plus groep op basis van het vastgestelde profiel.
- Benoem de positieve aspecten van het werken met ASS leerlingen en op de Structuur Plus groep, zoals het innovatorium.

ORGANISATIE

POSITIEVE FACTOREN (↑ MOGELIJKE OORZAKEN)

Meerwaarde van combinatie onderwijs en zorg in één structuur ^(1,2,3):

- ↓ kijken naar leerling met brede blik vanuit verschillende perspectieven ⁽¹⁾:
 - ↓ betrokkenheid van meerdere disciplines en hulpverlening ⁽¹⁾
- ↓ zorgt voor aansluiting/verbinding tussen begeleiding thuis en ondersteuning op school door samenwerking met GGZ-instelling ^(1,2,3)
 - ↓ stimuleert deskundigheidsbevordering, kennisdeling en -overdracht op school (o.a. door JHF, GGZ-instelling) ^(2,3)
 - ↓ meer op afstand betrokken professional (intern begeleider of schoolpsycholoog) observeert of kind in groep past ⁽²⁾
 - ↓ voldoende hulpbronnen en vangnet beschikbaar voor leerkracht ⁽¹⁾:
 - ↓ compleet team van leerkracht, zorgassistent en hulpverleners beschikbaar voor ondersteuning aan leerlingen ⁽¹⁾
 - ↓ school biedt ruimte en vrijheid aan professionals om te doen wat nodig is ⁽²⁾

Regelmatige oudergesprekken over de voortgang ^(1,2,3)

Goede samenwerking met externe partijen ^(1,2,3):

- ↓ overleg tussen Jeugdhulp en SBO om zo mogelijk doorgaande lijn in ontwikkeling kind te organiseren ^(2c)
- ↓ regelmatig overleg en korte lijnen met Samenwerkingsverband Passend Onderwijs ^(1,3)
- ↓ gemeente neemt deel aan de projectgroep en de stuurgroep van de Structuur Plus groepen ⁽¹⁾
- ↓ school neemt initiatief door alle betrokken gebiedsteammedewerkers uit te nodigen voor informatiebijeenkomsten en investeert in het betrekken van gebiedsteammedewerkers bij de Structuur Plus groepen ^(1,2)

Inzet gekwalificeerde (ervaren) zorgassistenten ^(2,3)

Beschikbaarheid intervisie ^(2,3)

School is open en transparant naar ouders toe ⁽¹⁾:

- ↓ school geeft duidelijkheid over werkwijze Structuur Plus groepen en wat de school wel en niet kan bieden ⁽¹⁾
- Kinderen blijven aantal jaren op dezelfde groep: dit zorgt voor rust en continuïteit ⁽²⁾
- Clusterklas (groep 1, 2, 3 samen) stimuleert kinderen om zich aan elkaar op te trekken ^(2c)
- Mogelijkheid voor doorstromen naar reguliere SBO groep ⁽²⁾
- Draagvlak voor Structuur Plus groepen binnen school ⁽²⁾

Doorontwikkeling van pilot naar structurele groepen ⁽³⁾:

- ↓ beleidsnotitie beschikbaar (hoewel niet meer actueel) ⁽³⁾
- ↓ organisatiestructuur is helderder geworden ⁽³⁾
- ↓ kader en criteria beschikbaar voor aanmelding leerlingen ⁽³⁾

Monitoring of leerling binnen Structuur Plus groep past ⁽³⁾:

Aanbevelingen

- Onderzoek de mogelijkheden om de werkdruk van leerkrachten te verlagen en wees alert op signalen dat de veerkracht van leerkrachten wordt overvraagd. Benut de sterke kanten en eigen kracht van aanwezige professionals.
- Onderzoek de mogelijkheid van uitbreiding van uren van zorgassistenten, zodat er gedurende schooltijden een gekwalificeerde zorgassistent beschikbaar is voor de groep.
- Zorg voor een heldere rolverdeling en taakafbakening van intern begeleider, jeugdhulpverlener, orthopedagogen en gezinsbegeleider GGZ-instelling en communiceer dit naar alle betrokkenen (zie ook professionals).
- Zorg voor voldoende mogelijkheden voor intervisie en creëer gelegenheden voor teambuilding.
- Onderzoek de mogelijkheden om een vierde groep te creëren, zodat het aantal verschillende niveaus binnen één groep wordt beperkt en er vier groepen ontstaan met 2 groepen per Structuur Plus groep (1-2, 3-4, 5-6 en 7-8 in plaats van 1-3, 4-6 en 7-8).
- Werk aan integratie door kennis en begrip van de Structuur Plus groepen in de school als geheel.
- Wees duidelijk over werkwijze Structuur Plus groepen en wat de school wel en niet kan bieden.
- Wees proactief en creatief in het werven van leerkrachten voor de Structuur Plus groepen.
- Creëer ruimte om met elkaar te overleggen over het proces en wat er nodig is om de Structuur Plus groepen nog beter te laten functioneren.
- Creëer in een vroegtijdig stadium (feb/mrt) duidelijkheid over het wel of niet continueren van de Structuur Plus groepen, zodat professionals (en ouders) weten waar ze aan toe zijn.
- Zorg voor duidelijkheid over de status van de Structuur Plus groepen (project versus structureel).

BELEMMERENDE FACTOREN (↑ MOGELIJKE OORZAKEN)

Organisatie- en overlegstructuur van Structuur Plus groepen kan helderder ^(1,2,3):

- ↓ onduidelijkheid over taakverdeling intern begeleider, jeugdhulpverlener en orthopedagoog ^(1,2,3)
 - ↓ Structuur Plus groepen zijn relatief nieuw, het is nog zoeken wie wat doet en wat er nodig is ⁽²⁾
- ↓ onduidelijk wie verantwoordelijk is voor besluitvorming over aanpak ("wie bepaalt we doen het zo") ⁽¹⁾:
 - ↓ onduidelijkheid over regie ⁽¹⁾
- ↓ afstemming met gezinsbegeleider GGZ-instelling verloopt niet optimaal ^(1c,2)
- ↓ keuze voor 3 gedragsdeskundigen / orthopedagogen (1 per groep) ^(2,3)
- ↓ te weinig tijd voor gezamenlijk overleg, leren en reflecteren ⁽²⁾
- ↓ verschillende vakgroepoverleggen, waarin groepen professionals gescheiden van elkaar casuïstiek behandelen ⁽²⁾

Hoge werkdruk leerkrachten: risico op overbelasting leerkracht ^(1,2,3):

- ↓ leerkracht kan niet altijd gewenste kwaliteit van onderwijs bieden ⁽³⁾:
 - ↓ minder didactische ondersteuning voor leerlingen ⁽³⁾
 - ↓ alleen voor de groep staan kost veel energie ⁽³⁾:
 - ↓ meer escalaties op de groep / externaliserend gedrag ^(2,3):
 - ↓ leerlingen krijgen minder individuele aandacht ⁽³⁾:
 - ↓ onvoldoende mogelijkheid om kinderen in kleine groepjes te laten werken ⁽²⁾:
 - ↓ beperkte beschikbaarheid/capaciteit zorgassistent op de groep (nu 20 uur per week per groep) ^(1,2,3):
 - ↓ gebrek aan (financiële) ruimte voor meer assistentie op de groep ^(2,3)
 - ↓ te weinig tijd om afgesproken doelen om te zetten naar begrijpelijke doelen voor kinderen / doelen visueel te maken ⁽²⁾
- ↓ grote niveaoverschillen tussen kinderen binnen één groep ^(1,3):
 - ↓ brede clustergroepen (1-2-3, 4-5-6) ^(1,3)
 - ↓ regelmatige verandering in samenstelling van de groep ⁽²⁾
- ↓ er is geen pauze mogelijk voor leerkrachten (ook niet voor toiletbezoek) ⁽³⁾:
 - ↓ kinderen kunnen niet alleen gelaten worden ⁽³⁾

Tekort aan geschikte en gekwalificeerde (inval)leerkrachten ^(2,3):

- ↓ niet alle professionals zijn geschikt om met deze doelgroep te werken ⁽²⁾
- ↓ imagoprobleem van speciaal (basis)onderwijs ^(2,3)

Match tussen leerling met ASS en de Structuur Plus groep is lastig in te schatten ^(2,3):

- ↓ er is geen dossier over de potentiële leerling beschikbaar ⁽³⁾:
 - ↓ aanmelding verloopt via Commissie voor Advies in Leeuwarden ⁽³⁾
- ↓ groepen zijn gestart met kinderen die niet allemaal goed in het beschreven profiel pasten ⁽²⁾:
 - ↓ aanmeldcriteria waren bij de start van de Structuur Plus groep nog niet helder geformuleerd ⁽³⁾

Gebrek aan eenduidige financiering en beschikkingen ^(1c,3):

- ↓ constructie van hoofd- onderaannemerschap maakt proces rondom beschikkingen ingewikkeld ⁽³⁾
- ↓ financiering GGZ-instelling (kind gebonden) loopt niet synchroon met financiering Structuur Plus groepen ⁽³⁾:
 - ↓ geen eenduidige beschikkingenstructuur voor Structuur Plus groepen en thuisbegeleiding ⁽³⁾
- ↓ aanvullend onderzoek, bijvoorbeeld hoogbegaafdheidsonderzoek, komt moeizaam van de grond ^(1c):
 - ↓ problemen met financiering van onderzoek ^(1c):
 - ↓ onduidelijkheid over wie waar verantwoordelijk voor is ⁽¹⁾:
 - ↓ grijs gebied tussen ondersteuning vanuit Passend Onderwijs en ondersteuning vanuit Jeugdwet ⁽¹⁾
 - ↓ financiering vanuit zowel wet Passend Onderwijs als Jeugdwet mogelijk, afhankelijk van vraag ⁽¹⁾

Beperkte fysieke nabije nevenruimte in gebouw beschikbaar voor Structuur Plus groepen voor afzondering van kinderen zo nodig ^(2,3)

Intervisie krijgt onvoldoende prioriteit ⁽²⁾:

- ↓ intervisiebijeenkomsten vervallen omdat andere bijeenkomsten voorrang krijgen ⁽²⁾
- ↓ team is incompleet bij intervisies ⁽²⁾:
 - ↓ beschikbare uren zorgassistenten puur bestemd voor begeleiding kinderen ⁽²⁾
 - ↓ gebrek aan uren voor bijscholing/intervisie voor zorgassistenten ⁽²⁾

School kan niet de één op één begeleiding bieden, die sommige ouders graag zouden willen ^(1c)

Oudergesprekken van 30 minuten zijn voor sommige ouders te kort van duur ^(1c)

Structuur Plus groepen zijn eilandje binnen SBO / Beperkt begrip op school voor Structuur Plus groepen ⁽²⁾:

- ↓ beperkte bekendheid van Structuur Plus groepen bij andere leerkrachten ⁽²⁾
- ↓ beperkte aansluiting bij rest van het SBO-team ⁽²⁾

Niet alle kinderen krijgen dezelfde begeleiding, terwijl die wel het meest geïntegreerd is binnen de Structuur Plus groepen (ATN) ⁽²⁾

Aanmelding bij GGZ-instelling duurde lang ^(3c):

- ↓ verwijzing via gebiedsteam verliep niet goed, uiteindelijk via huisarts verwezen ^(3c)

Onvoldoende gelegenheid om als team het proces van de (door)ontwikkeling van de Structuur Plus groepen te evalueren ⁽³⁾:

- ↓ agenda's vergaderingen zijn volgepland / veel verschillende partijen betrokken ⁽³⁾
- ↓ na schooltijd hebben sommige professionals geen energie meer voor overleg ⁽³⁾

Onduidelijkheid over status / continuïteit Structuur Plus groepen ⁽³⁾

INTERVENTIES

POSITIEVE FACTOREN (↑ MOGELIJKE OORZAKEN)

Kleine onderwijssetting helpt kinderen met ASS groeien ^(2,3):

- ↳ biedt rust en structuur aan leerlingen die dat nodig hebben en zorgt voor meer rust in de klas ⁽³⁾
- ↳ werkwijze is individueel gericht, met veel positieve aandacht voor het kind ⁽²⁾
- ↳ gericht op groei in zelfstandigheid van kinderen ⁽²⁾
- ↳ prikkelarme ruimtelijke indeling/inrichting van Structuur Plus groepen ⁽²⁾

Werkwijze Structuur Plus groep sluit naadloos aan op voortraject bij Jeugdhulpaanbieder ⁽²⁾

Samen Spelen training blijkt nuttig ⁽²⁾:

→ helpt kind om samen te leren spelen en te zien hoe leuk dat is ^(2c)

→ zowel gericht op kinderen als ouders ⁽²⁾

→ ouders die de training volgen ontmoeten elkaar en kunnen onderling uitwisselen ⁽²⁾

Visuele hulpmiddelen bieden structuur (gebruik pictogrammen) ⁽²⁾

Het innovatorium van school sluit aan bij toekomstseisen die aan leerlingen worden gesteld ⁽³⁾

Gebiedsteam ziet meerwaarde en noodzaak Structuur Plus groepen ⁽¹⁾:

- ↳ er is veel uitval in RENN4 ⁽¹⁾

Er is veel vraag naar de Structuur Plus groepen voor kinderen met ASS, zowel vanuit ouders als vanuit zorgaanbieders ⁽¹⁾

Aanbevelingen

- Onderzoek de mogelijkheden om de ruimtelijke indeling aan te laten sluiten bij de behoefte van de Structuur Plus groepen, bijvoorbeeld door op/bij de groepen een afkoel-/uitwijkruimte te creëren. Wees hierin creatief door de beschikbare ruimte op verschillende manieren te benutten.
- Maak de Structuur Plus groepen zichtbaar als 'good practice', zodat andere scholen soortgelijke groepen kunnen opstarten.
- Maak duidelijk wat je als school wel en niet kunt bieden en stel duidelijke grenzen.
- Maak afspraken over regionale spreiding van soortgelijke groepen voor kinderen met ASS.

BELEMMERENDE FACTOREN (↑ MOGELIJKE OORZAKEN)

Geen duidelijke/concrete lijn beschreven in afbouw afhankelijkheid van leerlingen en groei in zelfstandigheid ⁽²⁾

Leerlingenvervoer naar gemeente SBO kan kostbaar zijn voor gemeenten ⁽¹⁾:

- ↳ leerlingen komen uit de hele regio ⁽¹⁾:

↳ weinig alternatieven voor Structuur Plus groepen in de regio beschikbaar voor kinderen met vergelijkbare problematiek en behoeften ^(1,2,3):

- ↳ dure vorm van onderwijs ⁽³⁾

Aanbevelingen m.b.t. samenwerking met gebiedsteammedewerkers:

- Informeer gebiedsteammedewerkers over het proces van aanmelding, zowel bij school als bij GGZ-instelling.
- Creëer betrokkenheid van gebiedsteammedewerkers door hen uit te nodigen op school en informeer hen over ASS en over hoe het werkt binnen het SBO en de Structuur Plus groepen.
- Maak een jaarplanning voor evaluatiegesprekken met gebiedsteammedewerkers, zowel bij de intake als gedurende het schooljaar en plan een vaste dag gedurende het schooljaar voor contact met de gebiedsteammedewerkers.
- Bevorder de communicatie met gebiedsteams en betrek sociaal werkers voor zover mogelijk bij de binnen de Structuur Plus groep geboden ondersteuningsstructuur.